

Foto's: Erno Willebrand

De Herbergier in Arnhem:

'Kwaliteit van leven voor dementerende ouderen'

Geen instelling maar een woon-/leefgemeenschap, geen patiënten of cliënten, maar gasten, geen programma met dagactiviteiten, maar doen wat je zelf fijn vindt. Het woordenboek van de Herbergier in Arnhem vertelt het al: hier wordt écht anders omgegaan met dementerende ouderen.

Het echtpaar Adriaan en Gherina Koenen opende op 1 juli vorig jaar de deuren van de eerste Herbergier van Nederland: een voorziening die ondertussen door vijftien dementerende ouderen wordt bewoond. Ze hebben allemaal een eigen appartement en maken daarnaast gebruik van een grote groepruimte. Daar wordt gekookt en gegeten, een spelletje Mens erger je niet gespeeld en een krantje gelezen. Niets doet denken aan een traditionele zorginstelling: de inrichting is huiselijk, het personeel draagt geen witte jas...

Regels, regels

Gherina had voorheen een massagepraktijk en een webwinkel, Adriaan werkte lange tijd in de zorg, onder andere met dementerende ouderen. "Ik liep er voortdurend tegen de regels aan, tegen de bureaucratie. Het was om gek van te worden. Ook de mentaliteit van 'wij weten wel wat goed voor u is' begon me steeds meer tegen te staan. Ik wilde weg uit de zorg en weg uit Nederland." Zover kwam het niet. Het echtpaar ontmoette Hans van Putten, initiatiefnemer van de Thomashuizen voor mensen met een verstandelijke beperking. Gherina: "Zijn boodschap was: de zorg wordt weer leuk. Hans liep met het idee het concept van de Thomashuizen te vertalen naar ouderen met dementie. Daar hadden we wel oren naar."

Eenvoudig

Terug naar de eenvoud en kleinschaligheid, daar gaat het om bij de Herbergier. De voorziening wordt als een onderneming geleid door twee ondernemers, die zelf in het pand wonen. Samen met hun mede-

werkers en vrijwilligers bieden ze 24 uur per dag zorg aan de bewoners. De gasten van de Herbergier betalen huur, servicekosten en het eten van hun AOW en eventueel een aanvullend pensioen. De helft van de woningen is zo gemaakt dat ze betaalbaar zijn met alleen AOW. De salarissen van de ondernemers en het personeel worden betaald uit de persoonsgebonden budgetten die de gasten meenemen. Adriaan: "Er lopen hier geen managers rond. We hebben nagenoeg geen vergaderingen, maken geen rapportages. 95 procent van de werktijd kunnen we daardoor bezig zijn met de gasten. We kennen geen pauzes: koffiedrinken, lunchen, het gebak als er iemand jarig is... alles gebeurt samen met de gasten. Personeel vinden is geen probleem: veel mensen die eerst in de traditionele zorg hebben gewerkt, vinden onze manier van werken een verademing. We kiezen onze medewerkers vooral op gevoel: hebben ze hart voor de mensen met wie ze gaan werken. Een andere motivatie is er niet. Opleiding is minder belangrijk. En wij? Wat we doen zien we niet als werk. Toch zijn we meer dan 40 uur per week actief. Ik vergelijk het met het leven op een boerderij: ook daar lopen leven en werken door elkaar." In het eigen appartement van het echtpaar is een klein kantoor ingericht. "Daar houden we beknopte dossiers bij en maken we een nieuwsbrief voor alle betrokkenen. Afspraken maken we uitsluitend met de wettelijke vertegenwoordiger van de gast. Dat is helder voor iedereen. De familie levert een levensverhaal aan, zodat iedereen op de hoogte is van de achtergrond van de gasten."

Kwaliteit van leven

Niet de kwaliteit van zorg, maar de kwaliteit van leven moet het uitgangspunt zijn, vindt Adriaan. "Gasten bepalen zelf wat ze doen: hoe laat ze opstaan en naar bed gaan, de dagindeling, de inrichting van hun appartement. Met hun eigen spullen en eventueel huisdieren nemen ze een stukje vertrouwdeheid mee. Dat vinden we belangrijk. Deze mensen hebben hun levenlang hard gewerkt, dus ze hoeven niets van ons. Maar als ze willen mogen ze natuurlijk helpen met het opvouwen van de was of het schillen van de aardappelen. De aanpak heeft een positieve uitwerking op de mensen, is onze ervaring. De filosofie is dat je meebeweegt in plaats van beschermt. Als iemand naar buiten wil voor een wandelingetje, houden we hem niet tegen, maar lopen we eenvoudigweg mee."

Pionieren

"We vinden het mooi de eerste te zijn", vertelt Gherina. "We hebben volop ideeën, willen alle opties verkennen en onze visie verder ontwikkelen. De uitdaging is groot: we runnen ineens een onderneming met 19 personeelsleden en een flink pand. Erg spannend allemaal, want alles moet bedrijfsmatig wel kloppen. We leren dagelijks bij. Zo is het nog zoeken naar continuïteit. Bij dementie zijn er behoorlijke verschillen in intensiteit van zorg die mensen vragen. Bij wisseling van bewoners kan het zijn dat je ineens meer of juist minder menskracht nodig hebt. Via de organisatie van Hans krijgen we ondersteuning bij de bedrijfsmatige kant. We wisselen kennis uit met ondernemers van de Thomashuizen en geven op onze beurt kennis door aan nieuwe Herbergiers." ■ EM

Hans van Putten: "De Herbergier is een van de vier concepten die we aanbieden als De Drie Notenboomen. Met ZusterFloor richten we ons op welvarende senioren, de Thomashuizen zijn er voor mensen met een verstandelijke beperking en Impresario biedt dagbesteding. Op dit moment zijn acht ondernemers bezig met het opstarten van nieuwe Herbergiers. We zijn voortdurend op zoek naar nieuwe panden - oude kloosters, fabrieken enzovoort - en bevlogen ondernemers."

Meer informatie:
www.dezorgwordtweerleuk.nl

